

С Т А Н О В И Щ Е

от

проф. д-р Маринела Великова Михова,
член на научно жури

по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор” в СУ "Св.
Климент Охридски"

Област на висше образование: 1. Педагогически науки;
Професионално направление 1.2. Педагогика (Предучилищна педагогика)
Факултет по науки за образованието и изкуствата
Катедра: Предучилищна и медийна педагогика
Обявен: ДВ, бр. 67 от 28. 07. 2020 г.

В обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор” в област на висше образование 1. Педагогически науки; професионално направление 1.2. Педагогика (Предучилищна педагогика) за нуждите на ФНОИ, обявен в ДВ бр. 67 от 28. 07. 2020 г. има само един кандидат - дн Розалина Пламенова Енгелс-Критидис, доцент в катедра „Предучилищна и медийна педагогика» към Факултет по науки за образованието и изкуствата на СУ "Св. Климент Охридски".

Приложени са всички необходими документи и материали.

Данни за кандидата

Професионалната биография на доц. дн Розалина Енгелс–Критидис е изключително богата и пълноценна – доказателство за учене през целия живот. От 1994 до 2004 г. тя последователно и с отличие се дипломира като магистър по предучилищна педагогика и бакалавър по българска филология с втора специалност история. Като редовен докторант в периода 2000-2004 г. след успешна защита на дисертационен труд на тема “Изграждане на умения за интерпретиране на иносказателността на пословици и поговорки у 5-7-годишни деца” ѝ е присъдена образователната и научна степен „доктор”. Професионалното си усъвършенстване поддържа чрез участие в курсове за продължаващо образование и специализации в чуждестранни университети в Германия, Словакия, Швеция, Унгария, Гърция, Белгия, Великобритания.

На основата на придобитите квалификации от 1999 г. доц. дн Розалина Енгелс–Критидис се реализира професионално в системата на образованието

като детски учител, учител по история, учител по английски език. От 2000 г. работи във Факултета по начална и предучилищна педагогика (сега Факултет по науки за образованието и изкуствата) първоначално като хоноруван асистент, а от 2006 като редовен старши асистент. През 2014 г. придобива академичната длъжност Доцент по 1.2. Педагогика (Предучилищна педагогика - овладяване на езика и развитие на речта).

През 2020 г. доц. дн Розалина Енгелс-Критидис придобива научната степен доктор на науките след успешна защита на дисертационна тема „Индивидуализация и диференциация на педагогическото взаимодействие в детската градина”.

Натрупаният през годините образователен и изследователски опит кандидатът предава на студентите в ОКС «Бакалавър», ОКС «Магистър» в научната и образователна степен «Доктор». Доказателство за пълноценната ѝ работа с докторантите са успешно защитените дисертации на нейните докторанти.

Признание за експертността на доц. дн Розалина Енгелс–Критидис са участията ѝ в научни журита за защита на степен доктор и конкурси за главен асистент, включването ѝ като рецензент по европейски проекти, участията в национални и международни научни форуми и проекти.

Доц. дн Розалина Енгелс–Критидис е признат учен, който активно членува в Българския национален комитет за предучилищно образование, Съюза на учените в България, Cambridge Post-Doc Society.

Своята професионална компетентност тя разширява и чрез заемането на административни длъжности. От 2019 г. е заместник декан на ФНОИ.

Професионалната биография на доц. дн Розалина Енгелс–Критидис е биография на учен, който непрекъснато се усъвършенства и надгражда, който търси, изследва, доказва и развива научната област, която е в обсега на неговия интерес.

Описание на научните трудове, с които кандидатът участва в обявения конкурс

Кандидатът доц. дн Розалина Енгелс–Критидис декларира 127 публикации, различни по жанр. В обявения конкурс тя кандидатства с 47 публикации, от които 2 монографии, 6 глави от колективни монографии, 3 студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, 6 студии, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове, 4 статии, доклади, рецензии и други публикации в научни издания, реферирани и индексирани в

световноизвестни бази данни с научна информация, 21 статии, доклади и други публикации в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни токове, участие в 1 публикуван университетски учебник, 1 публикувано учебно пособие, което се използва в мрежата на детските градини, 3 научна редакции и съставителство.

От предложените публикации 20 са в съавторство, като са предоставени коректни декларации за съавторство.

Прави впечатление, че кандидатът предпочита да пише на английски език (25 бр.), което дава възможност публикациите да достигнат до повече читатели.

Публикационната активност и качеството на публикациите се отразяват и в представената справка за цитиранията. Те са над 60 потвърдени официално от Университетската библиотека.

Предложените за рецензиране публикации изцяло съответстват на темата на конкурса и по количество са напълно достатъчни за заемане на академичната длъжност „професор“. Кандидатът отговоря на минималните наукометрични изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ в професионално направление 1.2. Педагогика – Предучилищна педагогика, съгласно Закона за развитие на академичния състав. Това е видно от предоставената от него справка съобразно изискванията на процедурата.

Оценка за вида и качествата на представените научни трудове по тематиката на конкурса

Монографии

Съобразно изискванията на ЗРНС, кандидатът представя монография, публикувана след получаване на научното звание доцент. Това е монографията Engels-Kritidis, R. Contemporary Aspects of Preschool Education in Bulgaria. Revised second edition with additions and updates. Sofia: “St. Kliment Ohridski” University Press, 2020. Книгата е в обем от 198 страници и е посветена на актуални проблеми на съвременното предучилищно образование през призмата на научно-изследователския поглед на автора. Монографията е авторско изследване, в което анализът и генерираните изводи са на основата на разнообразни научноизследователски методи – проучване на научна литература и официални статистически данни, анализ на есета на студенти, психолого-педагогически експеримент в детски градини в България, дългогодишни педагогически наблюдения.

Във фокуса на изследователския интерес на доц. дн Розалина Енгелс-Критидис са проблеми на предучилищното образование в България в техните съвременни измерения: организация, нормативна уредба, мащаб и

концептуални основи на предучилищното образование в България, университетско и продължаващо образование на педагогическите специалисти; представата на бъдещите учители за добрия, качествен детски учител; индивидуализацията и диференциацията в процеса на подбора на образователно съдържание, както и при планиране на целите на педагогическото взаимодействие в детската градина; концептуалните основи на вариативно-динамичен модел на педагогическо взаимодействие, разработен за приложение в български детски градини; теоретико-нормативен преглед на проблематика, свързана с овладяването на езика и развитието на речта от децата в предучилищна възраст, в българска образователна среда; предложение за аргументирана образователна програма, насочена към български деца, посещаващи подготвителни групи в неделни училища в Гърция. Подбраната проблематика е важна по отношение модернизацията на съвременното предучилищно образование в България, което ми дава основание да оценя монографията като притежаваща научна стойност както в теоретичен така и в научно-приложен план.

Научните приноси в това монографично изследване могат да се обобщят така:

1. Представено и анализирано е актуалното състояние на предучилищното образование в България както по отношение на нормативната уредба, така и на официалните статистически данни.

2. Очертан е профилът на детския учител през погледа на бъдещите учители, което реализира функцията на обратна връзка и дава съдържателни идеи за промени в педагогическото образование и подготовката на учители.

3. Научно аргументирана е ключовата роля на детския учител в личностно значимото педагогическо взаимодействие, което води до напредък и прогрес в развитието на детето.

4. Очертани и доразвити са концептуалните основи на вариативно-динамичен модел на педагогическо взаимодействие, разработен за приложение в български детски градини, базиран на учене чрез преживяване и личностно значим практически опит.

Втората монография на кандидата доц. дн Розалина Енгелс-Критидис е *„Индивидуализация и диференциация на педагогическото взаимодействие“*. Тя е в обем от 190 стр. и на основата на дисертационното изследване за придобиване на научната степен *доктор на науките*. В научно-теоретичен и приложен аспект е разкрита ролята на индивидуализацията и диференциацията на педагогическото взаимодействие в детската градина. Разработен е авторски концептуално-технологичен вариативно-динамичен образователен модел, отчитащ индивидуалните особености и потребности на

децата с фокус разширяване възможностите за образователен напредък на всяко дете. Изследвания от такъв вид подпомагат внедряването на иновативни практики в системата на предучилищното образование.

Студии, статии, доклади, глави от книги, рецензии

Основните акценти в тези публикации на кандидата могат да се очертаят както следва:

- Методически аспекти на обучението на деца със или без СОП;
- Проблеми на емоционалната интелигентност на деца със или без СОП;
- Сравнителни аспекти на предучилищното образование в България и Словакия;
- Съвременни аспекти на педагогическото взаимодействие в детската градина;
- Учебна документация, отнасяща се до предучилищното образование на българските деца, живеещи в Гърция;
- Съвременни измерения на профила на детския учител.

Публикациите на кандидата са доказателство за научна сензитивност и изследователска прецизност. Изказаните и аргументирани тези обогатяват както научната област, така и практиката на предучилищното образование и подготовката на детски учители.

Оценка на учебно-преподавателска дейност на кандидата

Лекционното натоварване на доц. дн Розалина Енгелс-Критидис е свързано с лекции в бакалавърска, магистърска и докторска степен и лекции със студенти, обучаващи се по програма Еразъм. Някои от учебните дисциплини, в които се е специализирала и които са плод на нейната изследователска дейност са: Въвеждане в специалността; Увод в предучилищната педагогика; Педагогика на овладяване на езика и развитие на речта; Предучилищна педагогика; Основи на предучилищната педагогика; Изследователски технологии в предучилищното образование; Педагогическо взаимодействие за интерпретиране на иносказателността; Детето в света на пословиците и поговорките; „Педагогическо взаимодействие за творчество“; „Книгите за деца в обучението по чужд език“; “Интеркултурна компетентност на учителите”; “Образователни аспекти на интеграцията на деца-мигранти”.

Доц. дн Розалина Енгелс-Критидис има и лекционни курсове на английски език, които изнася пред студенти в магистърски програми, по време на Еразъм мобилности и пред студенти от чужди университети.

За високото качество на преподавателската и научноизследователската дейност на доц. дн Розалина Енгелс-Критидис свидетелстват и следните факти:

- Научен ръководител е на 5 успешно защитили докторанти;
- Член на научни журита;
- Участник в образователни и научни проекти /национални, университетски/;
- Участва като обучител на учители;
- Активно работи със студентите за стимулиране на интереса им към научноизследователска работа и подготовка на публикациите им.

Основни научно-теоретични и научно-приложни приноси

Приемам, очертаните от доц. дн Розалина Енгелс-Критидис оригинални научни приноси като ще акцентирам на някои от тях:

1. На основата на актуални статистически данни са анализирани съвременни аспекти на предучилищното образование в България, които са подложени и на сравнително изследване.
2. Разработен е профил на детския учител като е предложена и приложена авторска методология за проучване на представата за «добър детски учител».
3. Разработен и приложен е приобщаващ подход, който акцентира не на различното между децата, а на общото между тях.
4. Изследвани са педагогическите взаимоотношения в детската градина и резултатите от тях по отношение на децата с акцент върху техните преживявания като са очертани и доразвити концептуалните основи на вариативно-динамичен модел на педагогическо взаимоотношение.
5. В контекста на спецификата на обучението в предучилищна възраст и през призмата на индивидуализацията и диференциацията са разкрити образователните възможности и връзката между ученето чрез преживяване, емоционалното благополучие степента на активно включване на всяко дете.
6. В практикоприложен контекст са разработени и апробирани в практиката технологии, свързани с целите на приобщаването, интеркултурното възпитание, овладяването на езика и речта.

Заклучение

Документите и материалите, представени от доц. дн Розалина Енгелс-Критидис, отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на

академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на СУ. Тя е представила достатъчен брой висококачествени научни трудове, публикувани след материалите, използвани при заемане на научната длъжност доцент и придобиване на научната и доктор на науките.

Въз основа на запознаването с представените научни трудове, тяхната значимост, съдържащите се в тях теоретични и научно-приложни приноси, давам своята **положителна оценка** и убедително предлагам доц. дн Розалина Енгелс-Критидис да заеме академичната длъжност **„професор”** в професионално направление 1.2. Педагогика (предучилищна педагогика).

20.10.2020

.....

Проф. д-р Маринела Михова

STANDPOINT

from

Prof. PhD. Marinela Velikova Mihova,
member of a scientific jury

in a competition for the academic position of "professor" at Sofia University "St. Kliment Ohridski"

Field of higher education: 1. Pedagogical sciences;

Professional field: 1.2. Pedagogy (Preschool pedagogy)

Faculty of Science, Education and Arts

Department: Preschool and media pedagogy

Announced: State newspaper, N 67/July 28, 2020

In the announced competition for the academic position "Professor" in the field of higher education 1. Pedagogical sciences; professional field 1.2. Pedagogy (Preschool pedagogy) for the needs of FNOI, announced in SG no. 67 of 28. 07. 2020 there is only one candidate - Rosalina Plamenova Engels-Critidis, Associate Professor in the Department of Preschool and Media Pedagogy at the Faculty of Education and Arts at Sofia University "St. Kliment Ohridski".

All necessary documents and materials are attached.

Brief information about the candidate

The professional biography of Assoc. Prof. Rosalina Engels-Critidis is extremely rich and complete - proof of lifelong learning. From 1994 to 2004 she consistently and with honors graduated with a master's degree in preschool pedagogy and a bachelor's degree in Bulgarian philology with a second major in history. As a full-time doctoral student in the period 2000-2004, after successfully defending a dissertation on "Building skills for interpreting the allegory of proverbs and sayings in 5-7-year-old children" she was awarded the educational and scientific degree "Doctor". He maintains his professional development by participating in continuing education courses and specializations at foreign universities in Germany, Slovakia, Sweden, Hungary, Greece, Belgium, Great Britain.

Based on the qualifications acquired since 1999, Assoc. Prof. Rosalina Engels-Critidis is realized professionally in the education system as a children's teacher, history teacher, English teacher. Since 2000 he has been working at the Faculty of Primary and Preschool Pedagogy (now the Faculty of Science, Education and Arts), initially as a part-time assistant, and since 2006 as a full-time senior assistant. In 2014 he acquired the academic position of Associate Professor

of 1.2. Pedagogy (Preschool pedagogy - language acquisition and speech development).

In 2020, Assoc. Prof. Rosalina Engels-Critidis obtained the scientific degree of Doctor of Science after successfully defending a dissertation on "Individualization and differentiation of pedagogical interaction in kindergarten."

The candidate has gained the educational and research experience gained over the years to the students in the Bachelor's Degree, Master's Degree in the scientific and educational degree "Doctor". Proof of her full work with doctoral students are the successfully defended dissertations of her doctoral students.

Recognition for the expertise of Assoc. Prof. Rosalina Engels-Critidis are her participation in scientific juries for the defense of doctoral degrees and competitions for chief assistant, her inclusion as a reviewer of European projects, participation in national and international scientific forums and projects.

Assoc. Prof. Rosalina Engels-Critidis is a recognized scientist who is an active member of the Bulgarian National Committee for Preschool Education, the Union of Scientists in Bulgaria, Cambridge Post-Doc Society.

She also expands her professional competence by holding administrative positions. Since 2019 he has been the Deputy Dean of FNOI.

The professional biography of Assoc. Prof. Rosalina Engels-Critidis is a biography of a scientist who is constantly improving and upgrading, who seeks, researches, proves and develops the scientific field that is in the scope of his interest.

Description of the scientific works with which the candidate participates in the announced competition

Candidate Assoc. Prof. Rosalina Engels-Critidis declares 127 publications, different in genre. C. the announced competition she applied with 47 publications, of which 2 monographs, 6 chapters from collective monographs, 3 studies published in scientific journals, referenced and indexed in world-famous databases with scientific information, 6 studies published in non-refereed journals with scientific review or published in edited collective volumes, 4 articles, reports, reviews and other publications in scientific journals, referenced and indexed in world-famous databases of scientific information, 21 articles, reports and other publications in non-refereed journals with scientific review or published in edited collective volumes, participation in 1 published university textbook, 1 published textbook used in the network of kindergartens, 3 scientific editions and compilation.

Of the proposed publications, 20 are co-authored, with correct declarations of co-authorship provided.

It is noteworthy that the candidate prefers to write in English (25 pcs.), Which allows publications to reach more readers.

The publishing activity and the quality of the publications are also reflected in the presented reference for the citations. They are over 60 officially confirmed by the University Library.

The publications proposed for review fully correspond to the topic of the competition and in terms of quantity are completely sufficient to hold the academic position of "professor". The candidate meets the minimum scientometric requirements for holding the academic position of "professor" in a professional field 1.2. Pedagogy - Preschool pedagogy, according to the Law for development of the academic staff. This is evident from the reference provided by him in accordance with the requirements of the procedure.

Evaluation of the type and qualities of the presented scientific papers on the topic of the competition

Monographs

According to the requirements of ZRNS, the candidate submits a monograph published after receiving the scientific title of associate professor. This is the monograph Engels-Kritidis, R. Contemporary Aspects of Preschool Education in Bulgaria. Revised second edition with additions and updates. Sofia: "St. Kliment Ohridski "University Press, 2020. The book is 198 pages long and is dedicated to current issues of modern preschool education through the prism of the author's research perspective. The monograph is an author's research in which the analysis and the generated conclusions are based on various research methods - study of scientific literature and official statistics, analysis of student essays, psychological-pedagogical experiment in kindergartens in Bulgaria, long-term pedagogical observations.

The research interest of Assoc. Prof. Rosalina Engels-Critidis focuses on problems of preschool education in Bulgaria in their modern dimensions: organization, regulations, scale and conceptual foundations of preschool education in Bulgaria, university and continuing education of pedagogical specialists; the idea of the future teachers about the good, quality children's teacher; the individualization and differentiation in the process of selection of educational content, as well as in planning the goals of the pedagogical interaction in the kindergarten; the conceptual foundations of a variable-dynamic model of pedagogical interaction, developed for application in Bulgarian kindergartens; theoretical and normative review of issues related to language acquisition and

speech development by preschool children in the Bulgarian educational environment; a proposal for a reasoned educational program aimed at Bulgarian children attending preparatory groups in Sunday schools in Greece. The selected issues are important for the modernization of modern preschool education in Bulgaria, which gives me reason to assess the monograph as having scientific value in both theoretical and applied science.

The scientific contributions to this monographic study can be summarized as follows:

1. The current state of pre-school education in Bulgaria is presented and analyzed both in terms of regulations and official statistics.

2. The profile of the children's teacher is outlined through the eyes of the future teachers, which realizes the function of feedback and gives meaningful ideas for changes in the pedagogical education and training of teachers.

3. The key role of the children's teacher in the personally significant pedagogical interaction is scientifically substantiated, which leads to progress and progress in the child's development.

4. The conceptual bases of a variable-dynamic model of pedagogical interaction, developed for application in Bulgarian kindergartens, based on learning through experience and personally significant practical experience, are outlined and further developed.

The second monograph of the candidate Assoc. Prof. Rosalina Engels-Critidis is "Individualization and differentiation of pedagogical interaction". It is 190 pages long and is based on the dissertation research for obtaining the scientific degree of Doctor of Sciences. In the scientific-theoretical and applied aspect the role of the individualization and differentiation of the pedagogical interaction in the kindergarten is revealed. An author's conceptual-technological variable-dynamic educational model has been developed, taking into account the individual peculiarities and needs of the children with a focus on expanding the opportunities for educational progress of each child. Research of this kind supports the implementation of innovative practices in the preschool education system.

Studies, articles, reports, book chapters, reviews

The main highlights in these publications of the candidate can be outlined as follows:

- Methodological aspects of the education of children with or without SEN;
- Problems of emotional intelligence of children with or without SEN;
- Comparative aspects of preschool education in Bulgaria and Slovakia;
- Contemporary aspects of the pedagogical interaction in the kindergarten;

- Educational documentation related to the pre-school education of Bulgarian children living in Greece;
- Modern dimensions of the profile of the children's teacher.

The candidate's publications are proof of scientific sensitivity and research precision. The stated and argued ones enrich both the scientific field and the practice of preschool education and the training of children's teachers.

Assessment of teaching and learning activities of the candidate

The lecture work of Assoc. Prof. Rosalina Engels-Critidis is related to lectures in bachelor's, master's and doctoral degrees and lectures with students studying in the Erasmus program. Some of the disciplines in which she specialized and which are the result of her research are: Introduction to the specialty; Introduction to preschool pedagogy; Pedagogy of language acquisition and speech development; Preschool pedagogy; Fundamentals of preschool pedagogy; Research technologies in preschool education; Pedagogical interaction for interpretation of allegory; The child in the world of proverbs and sayings; "Pedagogical interaction for creativity"; "Books for children in foreign language teaching"; "Intercultural competence of teachers"; "Educational aspects of the integration of migrant children".

Assoc. Prof. Rosalina Engels-Critidis also has lecture courses in English, which she gives to students in master's programs, during Erasmus mobility and to students from foreign universities.

The high quality of the teaching and research activity of Assoc. Prof. Rosalina Engels-Critidis is also evidenced by the following facts:

- Supervisor of 5 successfully defended doctoral students;
- Member of scientific juries;
- Participant in educational and scientific projects / national, university /;
- Participates as a teacher trainer;
- Actively works with students to stimulate their interest in research and preparation of their publications.

Basic scientific-theoretical and scientific-applied contributions

I accept the original scientific contributions outlined by Assoc. Prof. Rosalina Engels-Critidis, and I will emphasize some of them:

1. On the basis of current statistical data, modern aspects of preschool education in Bulgaria are analyzed, which are also subjected to comparative research.

2. A profile of the children's teacher has been developed and an author's methodology for researching the notion of a "good children's teacher" has been proposed and applied.

3. An inclusive approach has been developed and applied, which emphasizes not the difference between the children, but the common between them.

4. The pedagogical relations in the kindergarten and their results in relation to the children with an emphasis on their experiences are studied and the conceptual bases of a variable-dynamic model of the pedagogical relationship are outlined and further developed.

5. In the context of the specifics of preschool education and through the prism of individualization and differentiation are revealed educational opportunities and the relationship between learning through experience, emotional well-being, the degree of active involvement of each child.

6. In a practical context, technologies related to the goals of inclusion, intercultural education, language and speech mastery have been developed and tested in practice.

Conclusion

The documents and materials submitted by Assoc. Prof. Rosalina Engels-Critidis meet all the requirements of the Law for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ZRASRB), the Regulations for implementation of ZRASRB and the relevant Rules of Sofia University. She has presented a sufficient number of high-quality scientific papers published after the materials used in the scientific position of associate professor and acquisition of the scientific and doctoral degree.

Based on the acquaintance with the presented scientific papers, their significance, the theoretical and scientific-applied contributions contained in them, I give my positive assessment and convincingly suggest Assoc. Prof. Rosalina Engels-Critidis to take the academic position of "professor" in professional field 1.2. Pedagogy (preschool pedagogy).

20.10.2020

Reviewer:.....

Prof. Phd Marinela Mihova